

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Tadeusz Henryk

Nazwisko: Polesa

Miejsce urodzenia: Huta Dąbrowa

Data urodzenia: 22-10-1912

Imię ojca: Aleksander

Imię matki: Katarzyna

Znany/a też jako: Stefan Tadeusz Wilowski

urodzony/a 22- 10-1912 Huta Dąbrowa

Imiona rodziców: Aleksander Katarzyna

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Akta w sprawie karnej przeciwko Tadeuszowi Polesie i innym, oskarżanym o przynależność do nielegalnej organizacji „AK” na terenie pow. łukowskiego, tj. o popełnienie przestępstwa z art. 1, 3, 4 § 1 Dekr. o Ochronie Państwa i inne. Tadeusz Polesa, ps. „Brzoza” i „Michał”, został aresztowany 03.01.1946 z nakazu wydanego przez Kierownika PUBP w Łukowie. Podczas zatrzymania, w domu we wsi Gołowierzchy, dokonano także rewizji pomieszczenia, w którym przebywał. Znaleziono broń, amunicję oraz „materiał obciążający w postaci odzew do sołtysów gm. Celiny, maszynę do pisania, gazetę >Reduta<”, „powielacz niemiecki, cztery sowieckie orderzy wojskowe, ukryte pod cebulą (...), 10 ulotek agitujących przeciwko składania świadczeń rzeczowych”. Według telefonogramu do KWMO w Lublinie z 04.01.1946 zatrzymania Tadeusza Polesy, „nieujawnionego komendanta AK na powiat Łuków pod ps. >Brzoza<”, dokonał „pluton wypadowy MO w sile 12 ludzi plus pięciu z PUBP”. Ujęty początkowo został przekazany do PUBP w Łukowie, w celu dalszego dochodzenia, później jednak, z powodu „że organizacja AK postanowiła za wszelką cenę odbić aresztowanych, a stan naszej ochrony jest słaby. Oraz jeszcze z tego względu, że Polesa Tadeusz ps. >Michał< nie zeznaje prawdziwie, jest związany z wspólnie z Żądkiem Stanisławem ps. >Mały< i Skwarą Wacławem >Wilk<”, przesłano go wraz z innymi aresztowanymi do WUBP w Lublinie. 20.01.1946 Sekcja Śledcza WUBP w Lublinie wszczęła śledztwo „w sprawie przeciwko Polesa Tadeuszowi vel Wilowski Stefan Tadeusz i trzech innych, podejrzanych o przynależność do nielegalnej organizacji AK”. Aresztowany został osadzony w Więzieniu Karno-Śledczym „Na Zamku” w Lublinie. Tadeusz Polesa został oskarżony o to, że: „po dniu 31 sierpnia 1944 do dnia 3 stycznia 1946 na terenie powiatu łukowskiego brał czynny udział w tajnej organizacji Armia Krajowa, mającej na celu zagarnięcie władzy w Państwie Polskim i zmianę przemocą demokratycznego ustroju Państwa, pełnił funkcję komendanta rejonu w powiecie Łuków oraz kwatermistrza w obwodzie powiatu Łuków i występował pod ps. >Michał< i >Brzoza< (czyn z art. 86 § 1 i 2 KKW); że do dnia 3 stycznia 1946 we wsi Gołowierzchy posiadał broń pistolet typu >Vis< i 12 sztuk amunicji bez prawnego pozwolenia władz (czyn z art. 3 MKK); że jako podporucznik rezerwy z 1939 w Gołowierzchach, będąc zobowiązany do służby wojskowej, nie uczynił zadość publicznemu wezwaniu do tej służby (czyn z art. 117 § 2 KKW); że do dnia 3 stycznia 1946 na terenie pow. łukowskiego, używał za autentyczną sfalszowaną kartę rozpoznawczą Nr 5152, na nazwisko Wilowski Stefan-Tadeusz, legitymując się nią przed władzami; że od marca 1945 do dnia 3 stycznia 1946 w gminie Trzebiatów, podrobiony tymczasowy dowód, na nazwisko Wilowski Stefan-Tadeusz, używał za autentyczny, legitymując się nim przed władzami; że w miesiącach lipcu i sierpniu 1945 na terenie powiatu Łuków używał podrobione: zaświadczenie z gminy Trzebiatów jako inkasent podatkowy, pismo do wszystkich sołtysów gminy Trzebiatów, jako upoważnienie do poboru podatków, na nazwisko Wilowski Stefan-Tadeusz, legitymując się przed władzami oraz że na podstawie podrobionego dowodu tymczasowego wyłudził od urzędnika gminy Trzebiatów poświadczenia nieprawdy w postaci zaświadczenia i upoważnienia, jako inkasent podatkowy” (czyny z art. 193 KK-32). Tadeusz Polesa został skazany wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Lublinie z 15.11.1946 na łączną karę 15 lat więzienia. Sąd nie uwzględnił pierwszej i drugiej skargi rewizyjnej. 14.03.1947 WSR w Lublinie wydał postanowienie o zastosowaniu amnestii na mocy ustawy z 22.02.1947 w stosunku do Tadeusza Polesy. Kara 15 lat więzienia została skrócona do 5 lat. W 1947, 1949 oraz 1950 roku żona Tadeusza Polesy, kierowała prośby do Prezydenta RP, MON oraz Prokuratury o darowanie odbywania reszty kary. Prośby zostały pozostawione bez biegu. Tadeusz Polesa odbywał karę w więzieniu „Na Zamku” w Lublinie, od 23.11.1947 w więzieniu we Wronkach a od 20.01.1950 w Obozie Pracy w Potulicach.

IPN Lu 16/384 t. 1 (Sr 627/46).

Sprawa operacyjnej obserwacji, nr rej. 7081 (1503/II) założona 05.12.1962 przez KWMO w Katowicach, na Tadeusza Polesę, jako osobę „podatną do podjęcia wrogiej działalności”. Tadeusz Polesa został skazany przez WSR w Lublinie na 15 lat więzienia, po amnestii na 5 lat. Od 15.02.1946 przebywał w więzieniach w Lublinie, we Wronkach oraz w Potulicach. Powodem skazania była przynależność do AK oraz nielegalne posiadanie broni. „W okresie okupacji przebywał na terenie powiatu łukowskiego. Tam w 1940 wstąpił do ZWZ, a następnie do AK. W byłej organizacji AK zajmował szereg stanowisk odpowiedzialnych od zwykłego członka aż do komendanta i kwatermistrza, występując pod pseudonimem >Brzoza<. Działalnością rejonu, którym kierował Polesa Tadeusz był kolportaż nielegalnej prasy i dokonywanie mniejszych sabotaży na PKW. W skład rejonu wchodziło 20 osób. Po wyzwoleniu kraju Polesa nie ujawnił się ze swej działalności w AK ani też nie zdał posiadanej broni, kontynuując dalej działalność konspiracyjną. Za powyższe został aresztowany przez PUBP w Łukowie i skazany wyrokiem WSR w Lublinie po zastosowaniu amnestii na 5 lat. Karę odbył w całości do 1951”. Po odbyciu kary przybył na teren Będzina i podjął pracę. W 1961 roku został objęty aresztowaniem z powodu nadużyć w pracy, jednak po wyjaśnieniu, Tadeusz Polesa został zwolniony „z sankcji Prokuratora”. Według streszczenia sprawy operacyjnej obserwacji z 07.01.1964 figurant „nie przejawia żadnej wrogiej działalności politycznej”. Z tego powodu sprawę zakończono i złożono do archiwum Wydziału „C” KWMO w Katowicach pod sygn. 9205/II. Materiały sprawy zostały zmikrofilmowane (sygn. 1503/2) i następnie zniszczone.

IPN Ka 0162/503 (1503/2) mikrofilm.

Akta osobowe więźnia śledczego/więźnia karnego Tadeusza Polesy, skazanego na podstawie art. 86 kkWP, art. 3 dekretu z dnia 16.11.1945 o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa, art. 117 § 2 kkWP i art. 191 kk, za to, że po dniu 31.08.1944 do dnia 03.01.1946 na terenie powiatu łukowskiego brał czynny udział w nielegalnej organizacji AK pełniąc funkcję kwatermistrza pod ps. "Michał" i "Brzoza", posiadał bez zezwolenia odpowiednich władz do dnia 03.01.1946 pistolet typu "Vis", nie zgłosił się będąc zobowiązany do odbycia służby wojskowej, do dnia 03.08.1946 używał za autentyczne: sfałszowanej karty rozpoznawczej i tymczasowego dowodu osobistego na nazwisko Wilowski Stefan Tadeusz. Skazany został na łączną karę 15 lat więzienia. Przetrzymany był w więzieniu karno-śledczym w Lublinie od 15.02.1946 do 23.11.1947, w więzieniu karnym we Wronkach od 23.11.1947 do 21.01.1950, w obozie pracy więźniów w Potulicach od 21.01.1950 do 03.01.1951. Zwolniony został w dniu 03.01.1951.

IPN Lu 3/229 (7/328, XXII/23).

Akta śledcze w sprawie przynależności do AK i WiN, współpracy z WiN, uchylania się od obowiązkowej służby wojskowej, posługiwania się fałszywymi dokumentami oraz nielegalnego posiadania broni prowadzone przeciwko: Waclaw Skwara i inni. Tadeusz Polesa przechodzi w aktach jako podejrzany o przynależność do „nielegalnej organizacji AK”. Skazany wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Lublinie z 15.11.1946 na łączną karę 15 lat więzienia. W latach 70-tych Tadeusz Polesa pozostawał w zainteresowaniu KWMO w Będzinie. Materiały operacyjne KWMO w Lublinie dotyczące Tadeusza Polesy vel Tadeusza Wilowskiego zostały zarejestrowane pod sygn. 3594/III.

IPN Lu 06/346 t. 1-2 (3594/III, ŚI-7152).

Tadeusz Polesa został zatrzymany przez PUBP Łuków 04.01.1946 jako kwatermistrz 1 obwodu AK, porucznik, działający na terenie powiatu łukowskiego. Przebywał w areszcie PUBP w Łukowie, 06.01.1946 został odesłany do WUBP Lublin. Skazany przez WSR w Lublinie z art. 86 § 1 i 2 KKWP; art. 117 § 2 KKWP; 3 MKK oraz art. 191 KK na karę łączną 15 lat więzienia. Skargi rewizyjne pozostawiono bez uwzględnienia. Tadeusz Polesa został osadzony w Więzieniu „Na Zamku” w Lublinie 15.02.1946. Dnia 14.03.1947 WSR w Lublinie wydał postanowienie o zastosowaniu amnestii i wymierzył karę 5 lat więzienia.

Książka osób aresztowanych Wydziału II WUBP Lublin z lat 1945-1946 (IPN Lu 052/14), Wykazy osób zatrzymanych przez PUBP Łuków od dnia 27.12.1945 do dnia 01.12.1946 (IPN Lu 031/8), Księga główna więźniów śledczych osadzonych w Więzieniu „Na Zamku” w Lublinie w okresie od 22.02.1945 do 15.03.1946 (IPN Lu 3/20), Repertorium spraw „R” prowadzone przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Lublinie za rok 1946 (IPN Lu 218/11).

Tadeusz Polesa został przyjęty do więzienia we Wronkach 23.11.1947 z więzienia w Lublinie. 20.01.1950 został przeniesiony do Obozu Pracy w Potulicach. Nr w Głównej księdze więźniów 1087/47. Skazany odbywał karę od 03.01.1946 do 03.01.1951.

Skorowidz więźniów Więzienia we Wronkach (IPN Po 3/69), Księga główna więźniów karnych (IPN Po 3/57, IPN Po 3/59).

Byli żołnierze Armii Krajowej oraz członkowie antykomunistycznych organizacji młodzieżowych pozostający w latach 1957-1966 w zainteresowaniu Służby Bezpieczeństwa. Teczka zawiera notatki i wykazy żołnierzy Armii Krajowej oraz członków antykomunistycznych organizacji młodzieżowych. Tadeusz Polesa umieszczony został na „Wykazie byłych członków AK rejestrowanych w Biurze „C” - karanych, bądź przeciwko którym prowadzi się dochodzenie”. Tadeusz Polesa został skazany wyrokiem WSR Lublin w 1946 na pięć lat więzienia za działalność w AK w latach 1940-1946 - materiały w Wydziale „C” KWMO Katowice do nr C-9205.

IPN BU 0296/239 t. 7 (KS/4/1212).

Oświadczenia członków organizacji niepodległościowych złożone w czasie ujawnienia w MBP w Warszawie, WUBP w Gdańsku, MUBP w Gdyni i Elblągu, PUBP w Sopocie, Sztumie, Tczewie, Malborku, Jarocinie, Starogardzie, Wyrzysku i Białymstoku. Tadeusz Polesa przechodzi w oświadczeniu członka AK, który oświadczył, że został „wciągnięty do organizacji przez Tadeusza Polese, ps. „Brzoza”, nauczyciela szkoły w pow. Łuków”.

IPN Gd 0046/54 t. 9 (73/9).

Opracowanie z 1961 roku dotyczące osób z terenu powiatu będzińskiego rejestrowanych w kartotece ogólnej Wydziału „C” KWMO w Katowicach podejrzanych m.in. o szpiegostwo, działalność w organizacjach antykomunistycznych, zdradę, współpracę z okupantem. Tadeusz Polesa został skazany przez WSR w Lublinie na 15 lat więzienia za przynależność do AK w 1946 roku na terenie powiatu łukowskiego. Adnotacja o materiałach: materiały w Wydziale „C” Katowice nr R-26662 oraz w Wydziale „C” Lublin nr 7152.

IPN Ka 089/21 t. 1 (22/BE).